

Jeremia 1:1-19

1 Hier volgen de woorden van Jeremia, de zoon van Chilkia, afkomstig uit een priestergeslacht uit Anatot in het gebied van Benjamin. 2 De HEER richtte zich tot hem in het dertiende jaar dat koning Josia, de zoon van Amon, over Juda regeerde. 3 Ook sprak hij tot hem tijdens de regering van koning Jojakim, de zoon van Josia, en in de jaren daarna, tot het einde van het elfde regeringsjaar van Sedekia, de zoon van Josia. In de vijfde maand van dat jaar werd Jeruzalem in ballingschap gevoerd. 4 De HEER richtte zich tot mij: 5 'Voordat ik je vormde in de moederschoot, had ik je al uitgekozen, voordat je de moederschoot verliet, had ik je al aan mij gewijd, je een profeet voor alle volken gemaakt.' 6 Ik riep: 'Nee, HEER, mijn God! Ik kan het woord niet voeren, ik ben te jong.' 7 Maar de HEER antwoordde: 'Zeg niet: "Ik ben te jong." Richt je tot iedereen naar wie ik je zend en zeg alles wat ik je opdraag. 8 Wees voor niemand bang, want ik zal je terzijde staan en je redden – spreekt de HEER.' 9 En de HEER strekte zijn hand uit, raakte mijn mond aan en zei tegen mij: 'Hiermee leg ik mijn woorden in jouw mond. 10 Nu, op deze dag, geef ik je gezag over alle koninkrijken en volken, om ze uit te rukken en te verwoesten, om ze te vernietigen en af te breken, op te bouwen en te planten.' 11 De HEER richtte zich tot mij: 'Wat zie je, Jeremia?' Ik antwoordde: 'Ik zie een amandeltwijg.' 12 'Dat zie je goed,' zei de HEER, 'zo snel als een amandelboom in het voorjaar uitbot, zo snel laat ik mijn woorden uitkomen.' 13 De HEER richtte zich opnieuw tot mij: 'Wat zie je?' Ik zei: 'Ik zie een gloeiend hete kookpot die vanuit het noorden overhelt.' 14 De HEER zei: 'Vanuit het noorden zal onheil over alle inwoners van dit land worden uitgestort. 15 Ik roep de volken van alle koninkrijken uit het noorden op – spreekt de HEER. Ze zullen dit land binnenvallen en hun tronen voor de poorten van Jeruzalem zetten, rondom de muren en om alle andere steden van Juda. 16 Ik zal het volk vonnissen voor al het kwaad dat het heeft gedaan. Ze hebben mij verlaten, wierook gebrand voor andere goden en geknield voor wat ze zelf gemaakt hebben. 17 Jij, Jeremia, maak je gereed en zeg hun alles wat ik je opdraag. Laat je door hen geen angst aanjagen, anders zal ik jou angst aanjagen in hun bijzijn. 18 Ik maak je nu tot een vestingstad en een ijzeren zuil, tot een bronzen muur om stand te houden tegen het hele land: de koningen en leiders van Juda, de priesters en het volk. 19 Ze zullen je bestrijden, maar niet verslaan, want ik zal je terzijde staan en je redden – spreekt de HEER.'

Geliefde broeder of zuster van de Here Jezus Christus,

Jeremia was er vroeg bij.

Jeremia is 40 jaar profeet in Israel geweest. Hij moet geboren zijn in het midden van de zevende eeuw. Ongeveer in 650 voor Christus, zeg maar. Zoals je vermoedelijk wel weet loopt de jaartelling naar de geboorte van Christus toe naar beneden af. Jeremia was nog jong toen hij door God tot profeet werd geroepen. We kennen het moment waarop hij door God geroepen werd redelijk precies. Dat was in het 13de jaar van koning Josia. Jeremia 1:2 Van die koning is bekend dat hij 638 v Chr. aan de macht kwam. 13 jaar later is het dan 625 v Chr. Jeremia zal op dat moment zo'n 20 jaar oud geweest zijn.

1. Soms is er geen houxen aan. Het oordeel lijkt onontkoombaar.

Jeremia verkeerde in het begin mogelijk in de veronderstelling dat hij het volk op andere gedachten zou kunnen brengen. Het volk van God liep andere goden achterna en dat kon de HEER, de God van Israel niet accepteren. Het moet mogelijk geweest zijn dat de inwoners van Juda en Jeruzalem zich zouden bekeren. Dat was het doel van God en van Zijn profeet Jeremia. *Men kan toch terugkomen van een dwaalweg en de goede weg opzoeken?* Dat kan, maar dat is niet gebeurd. Voor ons als lezer

van zijn boek is van het begin af aan duidelijk dat de profetieën van Jeremia niet het gehoopte effect zullen hebben. Jeremia trad op als profeet zeg maar van 625 tot 586 v Chr. In die periode wisselden vijf koningen elkaar in snel tempo af. In Jeremia 1:2,3 worden er drie genoemd: koning Josia en zijn zonen Jojakim en Sedekia. Maar het loopt onvermijdelijk uit op de verwoesting van Jeruzalem in 586 en de ballingschap naar Babel.

Geen verandering.

Jeremia trad op tot en met koning Sedekia, lezen we. Jeremia 1:3 Dat is de koning tijdens wiens regering Jeruzalem werd verwoest en de ballingschap begon. Uit deze datering in Jeremia 1 en de visioenen (waarover later) wordt duidelijk dat het oordeel van God over Juda en Jeruzalem vanaf het begin vaststond. Men zou zich er toch niets van aantrekken. De profeten Jesaja en Micha profeteerden een eeuw eerder ook al over de verwoesting van Jeruzalem en de ballingschap. Toch zou het nog ruim een eeuw duren voordat het oordeel werd voltrokken. God is vol van genade en geduld. Hij geeft vaak een nieuwe kans. Het bijzondere van Jeremia is dat vanaf het begin duidelijk is dat hij het oordeel van God over Jeruzalem zelf mee zal maken. Je kunt je afvragen wat dat met een mens doet? Wat doet dat met u? Wat doet dat met mij? Je begint ergens aan en je weet van te voren dat het niets wordt. Je kunt hoog of laat springen, wat je ten diepste hoopt , zal niet gebeuren. Soms lijken we op de wijze arme man uit het boek Prediker. Hij wist wat er zou moeten gebeuren, maar niemand luisterde naar hem.

Prediker 10:13-18 Ik heb onder de zon iets gezien dat voor wijsheid doorging. Het was verbijsterend. Er was een kleine stad met weinig inwoners. Een machtig koning trok tegen het stadje op, omsingelde het en bouwde grote belegeringswerken. Er woonde daar een man van lage afkomst, die wijs was en met zijn wijsheid de stad had kunnen redden. Maar niemand schonk aandacht aan die onbeduidende persoon. Ik zei daarom tegen mezelf: Wijsheid is beter dan macht, maar de wijsheid van een mens van lage afkomst wordt geminacht en zijn woorden vinden geen gehoor. Het is beter dat je luistert naar de kalme woorden van de wijzen dan naar het geschreeuw van een heerser onder dwazen. Wijsheid is beter dan het wapengekletter van zo'n dwaas; hij alleen richt al veel goeds te gronde.

Als niemand luistert, zul je ook nooit weten of je gelijk hebt. Maar wij blijven mens. Bij God en Jeremia moet dat anders zijn. Als de mensen zelfs niet naar God luisteren. Dat moet teleurstellend zijn, frustrerend. Zou je dan het bijtje er maar niet helemaal bij neergooien? Wat is de zin van al je inspanningen? Het kan inderdaad zeer ontmoedigend zijn voor een gelovig mens. Of je het nu wilt of niet; je bent als mens nu eenmaal verweven met de hoop en de verwachting die je koestert. U zult merken – als God ons geeft om ons verder in deze geschiedenis te verdiepen – dat het voor Jeremia en voor God buitengewoon teleurstellend is geweest. Ieder op zijn eigen wijze geeft stem aan zijn gevoelens van teleurstelling, onbegrip en machteloosheid.

Ieder gelovig mens zal zich bewust of onbewust wel eens afvragen of het oordeel in zijn eigen tijd komt of erna.

2. De mensen nemen telkens een stap verder weg bij God.

Aan de andere kant leert de geschiedenis ons dat het op een gegeven moment over en uit is. Vergelijk het met een trap. Israel bevond zich in de tijd van koning David op de begane grond. Er was één koning, één God, één volk Israel, één verbond tussen God en Zijn volk en één paleis en één tempel in Jeruzalem. Dat was rond 1000 v. Chr. Maar 300/ 400 jaar later zat men onderaan de trap in

de kelder. Met koning Salomo was het gedoe begonnen. Die gaf zijn buitenlandse vrouwen gelegenheid om hun eigen god mee te nemen. Daarvoor werd een tempel gebouwd en een dienst met priesters in elkaar gezet. Om die reden heeft God bij wijze van straf het ene koninkrijk in twee stukken gebroken: Israel (het Noordrijk) en Juda (het Zuidrijk). Toen was men al een paar treden van de trap afgedaald. In het Noorden ging het nog verder mis met wat 'de zonde van Jerobeam' wordt genoemd. Deze koning bouwde een tempel in Bethel en Dan en maakte een stierkalf dat hij de naam gaf 'de HEERE die ons uit Egypte heeft geleid'. Jerobeam was bang dat als hij de mensen in het noorden geen eigen heiligdom zou geven, ze terug zouden verlangen naar Jeruzalem. Jerobeam vereerde voor zijn gevoel geen andere god. Hij maakte alleen een beeld van God. Daarmee overtrad hij *het tweede gebod*. Dat was ook al weer een flinke stap omlaag. Maar Achab die later koning werd in het noorden overtrad *het eerste gebod* door de god Baál en Astarte binnen te halen. Profeten te over die daar tegen protesteerden, maar het liep uit in 722 v. Chr. op de ballingschap van het Noordrijk naar Assur. Je zou zeggen: daar moet Juda toch van geleerd hebben? Nee zij volgden het verkeerde voorbeeld en begonnen ook met afgodsbeelden te maken en andere goden te vereren. Misschien dat men nog eens een keertje vanwege het optreden van een profeet een tredje omhoog ging en het er een tijdje uitzag dat men zich weer naar het goede niveau ontwikkelde, maar het is net als met roken, als je weer begint na gestopt te zijn, ga je nog veel meer roken. Er was op een gegeven moment geen houwen aan. Ook Juda en Jeruzalem gingen de vernieling in. Het draaide onvermijdelijk uit op de verwoesting van de stad en de tempel en de ballingschap.

3. De gehoorzaamheidsgestalte lijkt de aangewezen weg.

Je kunt je over onze tijd en ons volk ook afvragen of ze nog weer een keer op hun schreden zullen terugkeren? We hebben het over secularisatie. Sommigen noemen deze tijd een post-christelijke tijd. Na-christelijk. 20% van de mensen is nog kerkelijk als het meezit. En dan de vraag hoe de kerk zich ontwikkelt; van God af of naar God toe? Velen ervaren de kerkverlating aan den lijve. Hun broer of zus, hun ouders, hun kinderen hun vrienden gaan niet meer. Denk je dat er een grote bekering komt in Nederland? Voor een gelovig mens is het niet goed te begrijpen dat een of meer van zijn kinderen het geloof de rug toekeert. Wie doet zoiets? Wanneer het geloof voor iemand zelf kostbaarder is dan veel geld en zelfs een goede naam, dan is het gewoon niet te begrijpen dat iemand van je eigen vlees en bloed totaal de waarde niet ziet van het christelijk geloof. Het is goed om te blijven bidden voor je kinderen en je familie en je burens en ja voor heel ons volk, maar of je ze daarmee terugkrijgt? Zeker, er is van gene zijde aan velen de verbondsbelofte bij de doop gegeven: *jij bent mijn kind; Gekocht en betaald met het bloed van Mijn Zoon Jezus en Mijn Geest zal met jou mee gaan over de hoogte en dieptepunten van het bestaan*, maar als er aan deze zijde geen geloof is, zelfs niet het begin ervan, dan wordt het lastig. We moeten niet zo optimistisch zijn dat we diep gefrustreerd en verbitterd zouden kunnen raken, maar ook niet zo pessimistisch dat we ophouden met bidden. Daarom spreekt me de roeping van Jeremia ook aan. Het is niet omdat Jeremia het zo goed kan zeggen of omdat hij zo inspirerend is. Het is ook niet omdat hij er hoge verwachting van heeft of het totaal niet ziet zitten. Het is omdat God het hem oplegt. Het is de gehoorzaamheid aan God wat van Jeremia gevraagd wordt. Wie weet is dit voor ons in afgeleide vorm ook behulpzaam. *De gehoorzaamheidsgestalte*: God blijven volgen in een tijd waarin veel mensen zich van Hem afkeren en vast blijven houden aan de manier waarop God tegen de kerk en de wereld aankijkt in de hoop dat als mensen daarnaar luisteren en zich ervoor openstellen er een verandering komt.

Ieder gelovig mens zal wel eens benieuwd zijn naar Gods gedachten over zijn tijd en zijn volk.

4. Een terug-tot-God-beweging is een morele plicht ook al is de uitkomst onzeker.

Je vraagt je wellicht af of het in de tijd van Jeremia wel eens geprobeerd is om te komen tot een soort landelijke opwekking- of bekeringsactie. Ja, dat is zeker geprobeerd. Sterker die actie speelt zich af in het begin van Jeremia's optreden. Als ik het goed heb is die *terug-tot-God-actie* een jaar eerder begonnen in 624 v Chr. Wanneer we helemaal recht willen doen aan de situatie moeten we zeggen dat koning Josia er dus al mee bezig was. Hij was inderdaad actief met een soort van schoonmaakactie. Gaandeweg was er veel ruis gekomen op de lijn tussen God en Zijn volk. Het huis van God Jeruzalem had zowel in de tempel zelf als op allerlei plaatsen en huizen in het hele land een religieuze wildgroei laten zien. Men geloofde in de HEER God, zeker, maar behalve dat hield men er nog allerlei andere goden op na. Josia was al een paar jaar bezig om de tempel en de zogenaamd heilige plaatsen in het land te reinigen van alle invloeden van buiten. Het ging dan om concrete afgodsbeelden en altaren die hij liet opruimen; maar ook gewoonten en gebruiken en het offeren en de priesters van andere godsdiensten kwamen aan de beurt. Het werd allemaal stopgezet. Nou ja allemaal? Het was als onkruid. Vandaag schoffelde je het weg en morgen stond het er weer.

Tempelrestauratie

Feit is: Josia wilde de tempeldienst van de HEER in ere herstellen en gaf de opdracht voor een grote restauratie. Die werd betaald uit het geld in de offerkist die in de tempel stond. Daarin konden de mensen hun bijdrage storten. De collecte is voor de kerk, zeg maar. Nu wil het geval dat men in die offerkist – toen men hem opende om geld voor de verbouw eruit te halen – *een wetboek* aantrof. Men vermoedt dat dit het boek *Deuteronomium* was. De hogepriester – een zekere Chilkia – heeft dat boek niet aan de kant gelegd, maar gelezen. Hij vond de inhoud van het boek blijkbaar zo belangwekkend dat hij het boek naar de koning liet brengen. Josia las het boek en schrok zich een hoedje. Als dit het woord van God was – en daar twijfelde hij niet aan – dan waren ze wel heel erg ver van hun oorspronkelijke bedoeling afgeweken. Kortom de koning nam dit bijzonder serieus en ging de *terug-tot-God-actie* nog eens flink overdoen. Er was werkelijk niets meer – behalve de geoorloofde dienst aan God – wat door de koning werd getolereerd. Hij zuiverde niet alleen de tempeldienst in Jeruzalem, maar ook die in Bethel en ook die in Samaria wat de hoofdstad van het Noordrijk geweest was. Je kunt de geschiedenis lezen in de laatste hoofdstukken van de boeken 2 Koningen 22 en 23 en 2 Kronieken 34.

Het helpt zeker om thuis te zijn in de Bijbel wanneer men zicht wil krijgen op Gods kijk op de dingen van vandaag.

De hogepriester Chilkia

Op deze manier komen we in aanraking met de hogepriester Chilkia. Nu wil het geval dat Jeremia's vader ook Chilkia heette en dat Jeremia van een priesterlijke familie afstamde. Jeremia 1:1 Jeremia woonde weliswaar in Benjamin – om precies te zijn in Anatot – maar dat was van oorsprong een *Levitenstad*. De meeste commentatoren herleiden Jeremia niet tot deze hogepriester Chilkia. Ook is er in Jeremia 29:3 sprake van dezelfde Chilkia die een brief van Jeremia doorgeeft aan de koning van Babel via zijn zoon Gemarja. Het is inderdaad dezelfde naam als die van Jeremia's vader. Laten we terughoudend zijn en er van uitgaan dat de Chilkia die hogepriester was in de tijd van koning Josia

niet Jeremia's vader is. Maar ook als deze Chilkia de hogepriester niet Jeremia's vader is, dan nog moet er een sterk gevoel van verbondenheid geweest zijn tussen Jeremia en deze Chilkia want zij staan voor dezelfde zaak. Als deze Chilkia geen voorstander was geweest van *de terug-tot-God-beweging* dan had hij *het wetboek* gemakkelijk kunnen verdonkeremanen. Maar hij was geen tegenstander van die beweging. Integendeel hij moet een groot voorstander geweest zijn, want terwijl de koning zich al een tijdje in die richting ontwikkelde speelde hij hem ook nog eens dit boek in handen. Wat de koning nog sterker bepaalde bij de noodzaak van – wat sommigen noemen – *een reformatie*.

5. Een mens is nooit te jong om God te volgen.

Bij de roeping van Jeremia komt naar voren dat hij moet doorgeven wat God zegt. Jeremia is Gods mond. Veel duidelijker kunnen we het niet krijgen. Hij is de spreekbuis van God. Jeremia gaat niet vertellen hoe hij er zelf tegenover staat. Wat Hij voelt. Wat hij er van vindt is niet relevant. Het gaat om wat God er van vindt. Duidelijk. Maar niemand maakt mij wijs dat Jeremia volstrekt niet met deze dingen bezig was. Ik maak mij sterk dat hij – hoe jong hij ook was – wel degelijk een mening had over het geloof van Israel. Hij beroept zich op zijn leeftijd. Ik ben veel te jong voor het grote werk, roept Jeremia. Hij zegt niet: *Ik voel er niets voor. Het is niet mijn ding. Ik kijk heel anders tegen Israel en het geloof aan.* Dat zegt hij niet. Hij beroept zich enkel en alleen op zijn leeftijd om zich aan de opdracht te onttrekken. Misschien heeft hij zelf ook wel eens gedacht: moet ik er niet wat van zeggen? Wat weerhield hem tot nu toe; Zijn leeftijd? Maar je zou daar iets tegenin kunnen brengen. Je zou kunnen zeggen dat de koning ook jong was en dat klopt. Josia was – schrik niet – 8 jaar toen hij aan de macht kwam. Dertien jaar later speelt dat boek Deuteronomium en *de terug-tot-God-beweging*. De koning is dan 21 jaar oud. Maar er is een verschil: de koning had waarschijnlijk een regent. Iemand die aangewezen was om leiding te geven aan de jonge vorst. Het zou me niet verbazen als blijkt dat de hogepriester Chilkia daar een rol in speelde. Jeremia komt uit het priesterlijke geslacht al is hij zelf geen priester. Door priesters werd het onderwijs uit de wet gegeven. Misschien heeft Jeremia zelf wel eens aanvechting gehad om op te gaan treden tegen dingen die hij als misstand zag, maar tot nu toe was het er niet van gekomen. Ze zouden zeggen: *Jij bent veel te jong! Ga spelen.* Maar als God hem roept wordt dat anders.

Mond van God

Bij de roeping van Jeremia legt God feitelijk beslag op hem. Daarmee verliest hij trouwens niet zijn persoonlijkheid, zijn gevoel, zijn karakter, zijn eigenheid. Helemaal niet. Maar hij moet er wel rekening mee houden dat God hem heiligt tot Zijn profeet. Dwz. God onttrekt Jeremia aan het gewone menselijke bestaan en zet hem apart voor de dienst van de profetie. Voordat Jeremia geboren was had God hem al uitgekozen. Voordat Jeremia de moederschoot had verlaten had God hem al gewijd tot profeet van de volken. Jeremia 1:4,5 *De HEER richtte zich tot mij: 'Voordat ik je vormde in de moederschoot, had ik je al uitgekozen, voordat je de moederschoot verliet, had ik je al aan mij gewijd, je een profeet voor alle volken gemaakt.* Jeremia kan protesteren en zeggen dat hij dit niet wil, maar hij moet. Dat liegt er niet om. Hij kan zich er aan onttrekken, maar dan wordt het hem door God verweten. God wil dat Jeremia zijn wil ondergeschikt maakt aan die van God. Jeremia kan weigeren, maar als hij weigert is hij een dienstweigeraar. En dat zal de HEER hem niet in dank afnemen. Jeremia weigert niet, maar brengt wel zijn leeftijd naar voren. Maar die leeftijd heeft alles te maken met wat Jeremia kan en voelt en denkt en wil en zou zeggen. God maakt hem echter duidelijk dat het daar helemaal niet om gaat. Het gaat om wat God wil en voelt en van plan is om te

zeggen. God raakt ter bevestiging Jeremia's mond aan. Zo van *Jij bent mijn mond*. Jeremia moet door geven wat God wil zeggen. Dat neemt het bezwaar van Jeremia weg. Zijn eerste idee van *'daar ben ik veel te onervaren voor'* snijdt geen hout. Hij hoeft het niet te doen. God doet het. En als ze zeggen: *je bent te jong voor dit soort dingen*, dan moeten ze bij God zijn. Hij heeft het niet zelf bedacht. God heeft hem geroepen. *Roeping* heeft ook iets ontspannends in zich. God doet het. Het enige wat jij als dienaar moet doen is God gehoorzamen. Zoals de vorige paus tegen God zei, toen hij uit bezorgdheid over de kerk de slaap niet kon vatten: *Het is Uw kerk. Ik ga slapen*.

Niemand hangt graag de profeet uit. Zo leuk is dat vaak niet.
--

6. Breng in gesprek met God naar voren wat het met jou doet.

Het is goed om te zien dat Gods wil en Zijn macht de mens in Zijn dienst niet doordrukt. De mens is er nog steeds springlevend, met al zijn gevoelens. In ons hoofdstuk geeft Jeremia zijn eerlijke reactie op de roeping tot profeet. *'Daar ben ik veel te jong voor!'* We zullen Jeremia nog vaak tegenkomen in zijn boek. In zijn afgrijzen, zijn medelijden met het volk, zijn verdriet, zijn moeite met zijn roeping van Gods kant. Hij doet wel een beetje aan Mozes denken die ook van alles offerde om maar onder zijn roeping uit te komen. Tussen de profeet en God ontstaat vaak een soort van *don Camilo-achtige relatie*. De profeet accepteert dat hij geroepen is en probeert zo goed en zo kwaad als dat gaat inhoud te geven aan die roeping, maar hij laat ook merken hoe hij er in staat; wat het met hem doet. We kunnen niet zeggen dat alle christenen *een roeping* hebben in de zin van profeet of apostel; dat zijn dan *de ambten* – maar er zijn behalve de ambten ook *de gaven* waarmee God ons tot een goed instrument maakt in Zijn dienst. 1 Korintiërs 12:28-31 Het is zelfs zo dat er een aanbeveling is van de apostel Paulus om ons te oefenen in de gave van de profetie. Hij vertelt er ook bij wat hij daaronder verstaat. 1 Korintiërs 14:1-3 *Jaag de liefde na en streef naar de gaven van de Geest, vooral naar die van de profetie. (...) iemand die profeteert spreekt tot mensen, en wat hij zegt is opbouwend, troostend en bemoedigend*. Je kunt deze preken over Jeremia beschouwen als een oefening in de gave van profetie. Ook wij zouden misschien wat meer tegengas aan God moeten geven. Reageren op hoe het gaat in ons leven. Wat onze verwachtingen zijn en hoe het gaat. Wat onze roeping is en hoe dat dan in zijn werk gaat. We kunnen misschien niet goed aanvoelen wat er in onze tijd speelt, maar ons leven drijft wel op de golven van de tijd. Om iets te noemen. Een recessie raakt velen in het diepst van hun bestaan. De geest van de tijd verslaat zijn duizenden. Het gaat in ons persoonlijke leven soms zo anders dan wij verwachtten of hoopten. We zouden net als Jeremia meer het gesprek met God kunnen zoeken. Op die manier zoek je niet alleen naar Zijn stem en wil en bedoeling, maar je probeert ook duidelijk te maken wat het met je doet en wat je voorstaat. Je zou je bijna moeten oefenen in het tweegesprek met God. Ook als je Gods wil zoekt voor jouw leven. En de zin van de dingen die je overkomen. Je zou meer moeten terugzeggen. Dan kom je verder. Veel mensen – ook christenen – hebben commentaar op het geloof. Ze denken er het hunne van. Soms geven ze ook uiting aan hun verontwaardiging of twijfel. Maar dat is nog iets anders dan deze zaken met God Zelf bespreken. Kijk maar in het psalmboek hoe iemand als David of Asaf met het geloof geworsteld heeft. Ja maar – hoor ik je zeggen – God zegt toch niets terug. Toch zul je merken dat je verder komt als je gaat praten met God. God reageert wel, wacht maar af. Je blijft, als je met God gaat communiceren niet stilstaan. Gods woord vinden we in de Bijbel, maar als we ons daarin verdiepen, leren we aanvoelen hoe God er in staat. In dat licht kunnen we reageren op de dingen die in ons leven gebeuren. Jeremia blijkt – dat zal nog wel duidelijk worden – zijn eigen leven en dat van zijn

volk voortdurend te spiegelen in een boek zoals Deuteronomium. Te denken valt dan aan het verbond en de verkiezing; de zegen en de vloek en Jeruzalem als de plaats waar de HEER Zijn Naam doet wonen. Hij spiegelt zijn leven in het licht van Gods Woord, maar verzet zich ook hevig. Het schokt hem. Het roept medelijden bij hem op. Het trekt de bodem van zijn bestaan onder hem weg. Hij is dienaar van God, maar ook mens. Jeremia gaat in gesprek met God. Dat gesprek gaat samen met groot respect voor de HEERE. Je merkt het als Jeremia God aanspreekt met de woorden: Adonai Jahwe oftewel HEER mijn God. Jeremia 1:6 Adonai betekent Mijn Heer. Men noemt de Heer Adonai om het uitspreken van de eigen naam van God Jahwe te vervangen. Zo heilig is die Naam, dat je die niet wilt misbruiken. Diep ontzag voor God sluit echter niet uit dat een mens naar voren brengen wat het met hem zelf doet.

Iemand die de vinger aan de pols van de geschiedenis (en van zijn eigen leven) wil houden, zou met God in gesprek moeten gaan.

7. Door te luisteren komen we tot verstaan en door goed te kijken gaan we de dingen beter zien.

Jeremia is een boek van 52 hoofdstukken; iets kleiner dan Jesaja. Maar de Bijbelse periode waarin hij optreedt wordt in het boek Kronieken en Koningen beschreven in een paar hoofdstukken. 47 hoofdstukken vormen de twee boeken van Koningen. 65 hoofdstukken vormen de twee boeken van de Kronieken. Het zijn de laatste vier hoofdstukken van Koningen en de laatste drie van Kronieken die uitlopen op de ballingschap van Juda en Jeruzalem. Feitelijk is de tijd waarin Jeremia optrad een zeer korte periode waarin ontzettend veel gebeurt, omdat het einde wordt ingeluid. Dat maakt God vanaf het begin duidelijk met de twee visioenen. *'Wat zie je?'* zegt God tegen Jeremia. Hij ziet een amandeltwijg. *Dat zie je goed,* zegt God. De amandeltwijg wordt in het Hebreeuws ook wel de 'haastige boom' genoemd. Hij is er namelijk vroeg bij. Eind januari begin februari bloeit hij al en in maart komen zijn vruchten. Zo zal God oftewel het oordeel ook niet lang op zich laten wachten. Binnen het optreden van Jeremia valt de verwoesting van Jeruzalem en de ballingschap. *'zo snel als een amandelboom in het voorjaar uitbot, zo snel laat ik mijn woorden uitkomen.'* zegt de HEER. God maakt Jeremia ook duidelijk van welke kant het gevaar komt. Van het noorden. Dat is het tweede visioen. Jeremia ziet een gloeiend hete pot die vanuit het noorden overhelt. Het doet denken aan een pot met gloeiend hete thee die omvalt en het hete water golft in de richting van een kind. Het is iets dat we allemaal wel kennen: *Pas op,* roepen we dan. Vaak zijn we te laat, zoals ook Jeremia. Zo zal – maar dan in de vorm van legers en wapens en geweld – de macht van Babel zich als een verwoestende golf verspreiden over Juda en Jeruzalem. *Wat zie je?* vraagt God. Een profeet is ook een ziener. Had hij dit die dag gezien? Een amandelboom en een omvallend ketel hete thee? Dat kan. Er zijn soms van die dingen die gebeuren. Waarvan je als gelovig mens onwillekeurig denkt: zou God hier iets mee willen zeggen? Het kan ook zijn dat Jeremia sliep en in de vorm van visioenen of dromen de dingen van God zag of – wie zal het zeggen – ontmoette hij God gewoon buiten in een persoon. Wie het gesprek met God aangaat, wordt ook wat meer gevoelig voor wat hij ziet. Christenen hebben de Geest van God ontvangen. Dat is de Geest van de priester en de profeet en de koning. Misschien is het goed dat profetische te ontwikkelen door meer te praten met God en te luisteren naar Zijn Woord en te kijken.

God laat niet alleen iets horen in de Bijbel maar Hij maakt de opmerkzame Bijbellezer vaak ook attent door iets te laten zien in zijn eigen tijd en omgeving.

Hou je goed

Het is geen makkelijke boodschap. God roept Jeremia op om de schouders te rechten en te staan voor dit verhaal. Hij moet zich door niemand schrik aan laten jagen. Dat hoeft hij gelukkig niet allemaal zelf te doen. God steekt hem een hart onder de riem: *'Ik maak je nu tot een vestingstad en een ijzeren zuil, tot een bronzen muur om stand te houden tegen het hele land: de koningen en leiders van Juda, de priesters en het volk. Ze zullen je bestrijden, maar niet verslaan, want ik zal je terzijde staan en je redden – spreekt de HEER.'* Jeremia 1:17-18 Dit mag dan waar zijn – en wie zou hier aan twifelen – toch blijft de eigen persoon van Jeremia helemaal overeind. Hij moet zich er zelf ook achter stellen. Hij moet meedoen; van harte gaan voor deze boodschap. *Jij, Jeremia, maak je gereed en zeg hun alles wat ik je opdraag. Laat je door hen geen angst aanjagen, anders zal ik jou angst aanjagen in hun bijzijn.* Jeremia 1:19 Het is zeker niet vrijblijvend. Er zit een mooie kant aan: God wil dit. Het is Zijn Woord. Zijn bedoeling. Zijn hart. Tegelijkertijd vraagt het wel van een mens om zich er volledig achter te stellen en er in mee te gaan. Kun je er in meegaan, dat is de vraag.

In gesprek zijn met je tijd heeft vaak iets van met elkaar oplopen. Soms loopt de tijd zo sterk uit de pas met God dat het heel confronterend kan worden.

<p>... zo snel als een amandelboom in het voorjaar uitbot, zo snel laat ik mijn woorden uitkomen.</p>	<p>.... een gloeiend hete kookpot die vanuit het noorden overhelt</p>	<p>Ze zullen dit land binnenvallen en hun tronen voor de poorten van Jeruzalem zetten</p>
		
<p>Ik maak je nu tot een vestingstad</p>	<p>Ik maak je tot een ijzeren zuil</p>	<p>Ik maak je tot een bronzen muur om stand te houden tegen het hele land.</p>
		